

Til
Alle yrkesforeninger
Norsk forening for allmennmedisin
Norsk barne- og ungdomspsykiatrisk forening
Norsk gynekologisk forening
Norsk nevrologisk forening
Norsk psykiatrisk forening
Menneskerettighetsutvalget
Rådet for legeetikk

Deres ref.:

Vår ref.: HSAK202400441

Dato: 21-03-2024

Høring – Inkorporering av CRPD i norsk lov

Legeforeningen har fra Kultur- og likestillingsdepartementet mottatt høring av utredningen om inkorporering av FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i norsk lov.

Det juridiske ekspertutvalget som står bak utredningen ble oppnevnt 2. desember 2022 og har vært ledet av høyesterettsdommer Hilde Indreberg. Utvalget avga sin utredning 15. januar 2024.

Departementet skriver at utvalget har ikke avgitt en enstemmig innstilling. Utvalgets flertall antar at de rettslige konsekvensene av å inkorporere konvensjonen vil bli begrensede, og foreslår at konvensjonen inkorporeres i menneskerettsloven. Flertallet fremhever at konvensjonen ikke har som mål å gi nye menneskerettigheter for funksjonshemmede, men å avklare innholdet i eksisterende rettigheter og særlig peke på hva statene må gjøre for at menneskerettighetene skal bli virkeliggjort for funksjonshemmede på lik linje med andre. Hovedargumentet for å inkorporere konvensjonen i menneskerettsloven er den signalverdien om politisk og rettslig status for konvensjonen som dette vil gi, samt at det vil bidra til likebehandling av FNs kjernekonvensjoner i norsk rett.

Departementet skriver at utvalgets mindretall er av den generelle oppfatning at Norge allerede har gått for langt med å inkorporere konvensjoner med forrang. Mindretallet er uenig i at inkorporering av CRPD bare vil få begrensede konsekvenser. Mindretallet viser til at mange av konvensjonsbestemmelsene pålegger, i større grad enn andre inkorporerte konvensjoner, langtrekkende handlingsplikter og at CRPD-komiteen tolker mange av rettighetene og statens plikter i konvensjonen svært langt. Dette vil ifølge mindretallet kunne ha stor betydning for kommunenes økonomi og mulighetene for prioritering mellom viktige formål. Mindretallet mener at konvensjonen ikke bør inkorporeres, subsidiært at konvensjonen inkorporeres i likestillings- og diskrimineringsloven.

Videre skriver departementet at da Norge i 2013 ratifiserte konvensjonen, ble det avgitt to tolkningserklæringer der det fremgår at Norge mener konvensjonen artikkel 12, 14 og 25 tillater fratakelse av rettslig handleevne og tvungen omsorg og behandling, der dette er nødvendig som en siste utvei og underlagt rettssikkerhetsgarantier. I utredningens del 1

kapittel 7.5 drøftes betydningen av Norges to tolkningserklæringer for forståelsen av innholdet i konvensjonen. Departementet ber særlig om innspill til denne drøftelsen, herunder hensiktsmessigheten av en presisering om at konvensjonen skal forstås slik det fremgår av tolkningserklæringene, jf. utredningens del 1 side 76-77.

Det bes særlig om innspill om mulige konsekvenser av inkorporasjon av konvensjonen for kommunesektoren, jf. særlig utredningen del 1 kapittel 9 og 14. Kapittel 9 i utredningen omhandler konvensjonens betydning for kommunene. Spørsmålet om grensene for det kommunale selvstyret kommer ifølge utvalget særlig på spissen når det gjelder funksjonshemmedes rett til å delta i samfunnet med de samme valgmulighetene som andre. Flertallet i utvalget vurderer at inkorporering ikke vil gi utvidede forpliktelser for kommunene som kan håndheves i domstolene, for eksempel knyttet til brukerstyrt personlig assistanse og andre tjenester, og begrensninger i mulighetene for å tilby omsorgsboliger eller andre større boenheter. Inkorporering vil imidlertid kunne føre til at konvensjonen får større gjennomslagskraft i de konkrete vurderingene av hva slags tjenester som tilbys, slik at funksjonshemmedes selvbestemmelse i praksis blir tillagt større vekt. Dette vil ifølge utvalget få konsekvenser for kommunenes skjønnsutøvelse. På bakgrunn av dette vil Kultur- og likestillingsdepartementet, i tillegg til den ordinære høringsrunden, invitere KS til et innspillsmøte i mai 2024 om mulige konsekvenser av inkorporasjon for kommunesektoren.

Det bes også om innspill til helse- og velferdslovgivning som bør avklares før en eventuell inkorporasjon, jf. utredningens del 1 kapittel 8, 10 og 14. Gjennomgående spørsmål utvalget løfter frem er ikke-diskriminering, rettslig handleevne og beslutningsstøtte, tvang og frihetsberøvelse, diagnose-, funksjons- og konsekvensbaserte vilkår, tilgjengelighet, og reproduktiv og seksuell helse.

Til sist ber departementet særlig om innspill om konsekvenser av konvensjonens anvendelse på Svalbard, ref. utredningens del 1 kapittel 11 og mindretallets generelle dissens i kapittel 14.

Denne høringen skal behandles av Sentralstyret.

Les mer på siden til [Kultur- og likestillingsdepartementet](#).

Dersom høringen virker relevant, bes det om at innspill sendes til Legeforeningen innen **20. mai 2024**. Det bes om at innspillene lastes opp direkte på Legeforeningens nettsider.

Høringen finnes på [Legeforeningen.no](#) under [Legeforeningens politikk – Høringer](#)

Med hilsen
Den norske legeforening

Marlene Havn Sæther
Rådgiver helsepolitikk